

Foto: Lars-Erik Thoresen

Økonomiplan og handlingsprogram 2021-24 Årsbudsjett 2021

Kommunestyrets vedtak i ksak 088/20

Økonomiplan og handlingsprogram 2021-24

Innhold

Rådmannens innledning.....	5
Økonomiske rammebetingelser.....	7
1. Økonomiplan 2021-24 for Råde kommune. Først gangs behandling.....	7
2. Rammebetingelser for økonomiplan 2021-24	7
3. Råde 2024.....	12
4. Vi i Råde	14
5. Bærekraftvurdering	15
6. Årsbudsjett 2021. Talldelen	17
Handlingsprogrammet 2021-24	19
Tjenesteområde Oppvekst og levekår.....	20
Tjenesteområde helse, omsorg og rehabilitering	22
Tjenesteområde Miljø, plan og teknikk	24
Rådmann m/staber	26
Investeringer 2021-24.....	28
Betalingssatser	30
Økonomiske oversikter.....	31

Rådmannens innledning

Råde kommune er stolt av å kunne levere gode tjenester til kommunens innbyggere hver dag. Kommunes verdigrunnlag, med verdiene raushet, glede og respekt skal ligge til grunn for alt vi gjør. Dette bygger på en grunnleggende tro om at samarbeid, likeverd og eierskap skal være førende for hvordan vi løser og utvikler våre oppgaver i felleskap med kommunes innbyggere. For å kunne opprettholde det gode tjenestenivået også i årene som kommer, må tjenesteomfang, kapasitet og kvalitet vurderes kontinuerlig. Det krever omfattende omstilling av tjenesteproduksjonen, og vi må tørre å utfordre det kjente og utforske det ukjente.

For å lykkes i dette arbeidet har vi etablert «Vi i Råde»; som er et holdnings- og verdiskapende arbeid for å fremme innovasjon og nye arbeidsmetoder. Arbeidet gir oss et felles grunnlag for nye måter å tenke kommunale tjenester på - sammen med innbyggerne. Dette er et strategisk valg for å sikre at Råde er i stand til å møte fremtidens utfordringer. Et av tiltakene er å øke kompetanse til alle ledere og ressurspersoner for å ha kunnskap til å kunne identifisere, forstå og håndtere prosesser som skjer i endringsarbeid.

Dette vil medføre en annen måte å arbeide på i alle kommunens tjenester, og særlig innen helse- og omsorgssektoren hvor vi i mye større grad enn før må sette innbyggere i stand til å klare seg selv, også når helsen svekkes. Velferdsteknologi kan hjelpe oss med dette, men er bare en del av løsningen. Vi må jobbe sammen med innbyggerne om å finne fram til gode måter å ivareta deres behov, uten at omfanget av tjenester blir større enn kommunen kan bære.

Koronapandemien har tvunget oss til å tenke annerledes i måten vi arbeider og tilbyr tjenester på, i dette arbeidet ser vi «Vi i Råde» i praksis. For eksempel har det vært behov for å ta i bruk nye digitale samarbeidsløsninger og tilrettelegging for aktivitetstilbudet til utsatte grupper på nye måter. Vi leter etter de gode løsningene sammen for at innbyggerne skal oppleve tjenestetilbudet tilfredsstillende. Kommunen har fått nye oppgaver i forbindelse med koronaepidemien og har måttet etablere systemer for å fortsatt kunne ivareta tjenestetilbudet i en andreledes hverdag. Dette vil fortsatt gjelde i året som kommer.

Råde kommune vil også i fremtiden være avhengig av å samarbeide med omkringliggende kommuner. SmartKom Østfold, som er et samarbeid mellom Aremark, Hvaler, Marker, Skiptvet, Våler, Rakkestad og Råde kommuner, er et eksempel på dette. Målet er at vårt samarbeid om tjenesteutvikling og innovasjon, gir økt verdiskapning for innbyggere og næringsliv i deltakernes kommuner.

Det har vært en omfattende vekst av kommunes utgifter de senere årene, blant annet til helse og omsorgstjenester og barnevern. Det er flere og sammensatte grunner til at behovene øker på disse områdene. Grunnene kartlegges og analyseres slik at vi evner å iverksette tiltak som imøtegår utviklingen i størst mulig grad. I dette arbeidet gjøres det også vurderinger mot andre sammenlignbare kommuner, for å kunne synliggjøre hvor vi har våre effektiviseringsmuligheter.

Arbeidet med budsjett 2021 har krevd effektivisering av kommunens drift for å komme i balanse. Selv med trang økonomi og krevende effektiviseringer, inneholder handlingsplanen viktige satsinger og styrkinger.

Vi øker satsingen på innovasjon, som handler om å ta i bruk nye løsninger, for å forbedre og effektivisere våre tjenester. Dette er viktig innenfor alle fagområder for å utvikle tjenestene i tråd med behov. Digitalisering åpner for nye innovative løsninger, f.eks. innenfor innbyggerdialog.

Et annet viktig tema er å gjøre «Bygda mellom byene» enda mere attraktiv, slik at enda flere ønsker å flytte til Råde. Økte skatteinntekter, flere arbeidsplasser og gode oppvekstmuligheter er med på å trygge kommunens økonomi i fremtiden. Ikke minst er det viktig for å utvikle Rådesamfunnet og innbyggernes livskvalitet. Kommunens satsning på forebyggende arbeid bidrar til gode oppvekstvilkår og gjør Rådesamfunnet til et godt sted å bosette seg.

Andre prioriterte områder er blant annet klimasatsinger og vei, vann og avløp. I tillegg vil det bli arbeidet videre med helsebygg og omsorgsboliger.

Rådmannen har tatt flere grep for å øke kommunens inntekter og redusere utgiftene, dette for å øke kommunens handlingsrom, og håndtere kommunens fremtidige utfordringsbilde.

Dette er omtalt i saken nedenfor.

Rådmannens forslag bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2021.

En betydelig investeringstakt, økt behov for kommunale tjenester og stramme økonomiske rammer er hensyntatt i rådmannens forslag til økonomiplan 2021-2024.

Rådmannen har gjennom utarbeidelsen av økonomiplanen jobbet for å skape en bærekraftig økonomi. Dersom investeringene som folkevalgte ønsker blir gjennomført, vil det kreve endringer i kommunens inntekts- og/eller tjenestenivå.

Fremtiden vi utfordre oss på mange måter både mht. tjenesteportefølje, kapasitet og økonomi. Dette krever at vi sammen gjør tydelige prioriteringer til det beste for Rådesamfunnet.

Snakker vi sammen, skaper vi sammen.

Økonomiske rammebetingelser

1. Økonomiplan 2021-24 for Råde kommune.

På grunn av Covid-19 har kommunestyret i år ikke gjennomførte første gangs behandling av økonomiplan. Men det har vært gjennomført 2 dialogseminar med utvidet formannskap.

Til behandling i desember legger rådmannen fram et forslag til økonomiplan med endringer i

- Planlagt netto driftsresultat
- Planlagt utvikling av disposisjonsfondet.

2. Rammebetingelser for økonomiplan 2021-24

Rådmannen legger følgende rammebetingelser til grunn:

Stabile rammebetingelser

Rådmannen legger til grunn at staten ikke vil foreta vesentlige endringer i kommunenes økonomiske rammebetingelser i perioden frem til 31.12.2024.

Inntektssystemet

Regjeringen legger opp til følgende vekst i frie inntekter for 2021 for landet (i millioner kroner):

Vekst i frie inntekter	1600
Demografi	-900
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter *	-100
Økt handlingsrom	600

Økt handlingsrom for Råde kommune blir kr 850 000,-.

Regjeringen har tidligere år i sitt budsjettforslag lagt til grunn at kommunenes handlingsrom kan økes ved effektiv ressursbruk i kommunesektoren. De la inn et forventet effektiviseringskrav på 0,5%.

Dette kravet ligger ikke inne i 2021, men rådmannen har likevel holdt på dette effektiviseringsprinsippet i tildeling av virksomhetenes rammer.

* Satsinger innenfor veksten i frie inntekter:

Regjeringen har lagt føringer på 100 mill. av økningen i frie inntekter. Dette betyr følgende for Råde kommune:

- Habiliterings- og avlastningstilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne 147 000,-

Innslagspunktet for beregning av refusjoner for ressurskrevende tjenester justeres for lønnsvekst og økes i tillegg med 46 000,- og innslagspunktet er nå kr 1 430 000,-. Dette utgjør en mindreinntekt for Råde kommune på ca kr 450 000,- for 2021.

Regjeringens satsinger/tilpasninger er lagt inn i rådmannens forslag til budsjett.

Innenfor den samlede veksten i frie inntekter gis det ikke noe handlingsrom til å utvide tjenestenivå uten å gjøre nødvendige omprioriteringer for kommunen som helhet.

Rådmannen legger til grunn at inntektssystemet vil være stabilt i kommende fireårsperiode.

Frie inntekter

Råde kommune får i 2021 kr 436 233 000 i form av skatt og rammetilskudd Dette er en vekst fra RNB 2020 på 3,6%, tilsvarende kr 15,1 mill.

Rådmannen har i økonomiplan 2021-24 videreført befolkningsvekstbasert anslag for frie inntekter. Dette betyr at rådmannen i sitt forslag har lagt inn en forventet befolkningsvekst og en forventet skattevekst i planperioden. Dette er omtalt nærmere under «Befolkningsvekst» nedenfor.

Lønns- og prisvekst er det tatt hensyn til i økonomiplan perioden. Rådmannen har lagt inn en lønns- og prisvekst på inntekter på 2,7%, og på utgiftssiden har rådmannen lagt inn 2,2% vekst. Dette for å videreføre regjeringens tidligere krav om 0,5% effektivisering av ressursbruken.

Renter

Norges bank har endret styringsrenten med -1,25% i 2. tertial 2020, styringsrenten er nå 0,00%.

I Pengepolitisk rapport september 2020 fra Norges Bank skriver de:

«Koronapandemien har ført til et kraftig tilbakeslag i norsk økonomi. Lave renter bidrar til å dempe tilbakeslaget og reduserer faren for mer langvarige konsekvenser for produksjon og sysselsetting. Siden forrige pengepolitiske rapport har den økonomiske aktiviteten tatt seg opp om lag som ventet, men det er fortsatt stor usikkerhet om den videre utviklingen. Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet vedtok å holde styringsrenten uendret på null prosent på rentemøtet 23. september. Det er utsikter til at styringsrenten blir liggende på dagens nivå en god stund fremover...».

Rådmannen har lagt til grunn en svak renteøkning i perioden, hvor renten er 0,7% høyere enn dagens nivå i slutten av perioden.

Ved en eventuell renteøkning vil 1% renteøkning, med utgangspunkt i gjeld pr 31.12.20, utgjøre ca. kr 3,8 mill. pr. år i økte renteutgifter.

Finansforvaltningen

Råde kommune har pr dato ingen plassering i finansielle aktiva (aksjefond m.v.). Kommunen har i alle år hatt en lav risiko knyttet til finansforvaltningen. Sårbarheten ved svingninger i finansmarkedene vil være lav i kommende fireårsperiode.

Pensjonskostnader

Svingninger i pensjonskostnadene har vært en betydelig utfordring ved et par anledninger de siste ti årene. Utsiktene i dag, slik pensjonsordningene nå forvaltes, tilsier lavere risiko for slike svingninger i årene som kommer. Rådmannen legger til grunn stabile pensjonskostnader i perioden 2021-24.

Lønns- og prisvekst

Lønns- og prisveksten er forventet å være 2,7% fra 2020 til 2021. Rådmannen legger til grunn en liten økning i 2021 og har lagt 3,0% til grunn for resten av planperioden. Rådmannen benytter, som tidligere år, statsbudsjettets anslag i sitt forslag til økonomiplan.

Befolkningsvekst

I sine anslag for frie inntekter i planperioden legger rådmannen SSB sitt hovedalternativ for befolkningsprognoser til grunn for perioden 2021-23 og høy befolkningsvekst i 2024. Dette betyr en gjennomsnittlig befolkningsvekst for Råde kommune i perioden på 1,13%. Befolkningsveksten er vurdert til å bli noe høyere mot slutten av planperioden med grunnlag i økt boligutvikling. Kommunen har lagt godt til rette for dette gjennom regulering av bolig- og næringsområder.

Sysselsetting

Sysselsettingen i Råde kommune er normalt høy. De siste årene har vi hatt en sysselsettingsrate på rundt 97%. I 2020 har ledigheten både nasjonalt og lokalt vært veldig stor i perioder pga. den pågående pandemien. På det meste var Råde kommune oppe i over 11% ledighet. Ledigheten har gått noe ned igjen, og er nå under 4%.

Det er fortsatt uvisst hva som skjer fremover mot og i planperioden. Flere bransjer sliter, og det kan komme oppsigelser. Hittil har det i størst grad vært permitteringer som har vært aktuelt. God dialog med næringslivet vil derfor være helt essensielt i tiden som kommer.

Tjenesteutvikling

Rådmannen har vurdert utviklingen av eksisterende og nye tjenester ved utarbeidelse av økonomiplanen og tatt hensyn til følgende:

- Kostnadsnivået holder seg stabilt
- IKT-plan 2019-22 er videreført i budsjettet
- Økt trykk helse og omsorg
- Økt trykk innen psykisk helse- og rusfeltet
- Nye boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Eiendomsutvikling og boligforvaltning
- Økt trykk i Barnevern
- Tilskudd til private barnehager
- Prioriterte ressurser til språkstrategi-satsningen
- Revurdering av vedlikeholdsplan
- Planarbeid
- Klimabudsjett
- Integrering og inkluderingsplan

Rådmannen vil i planperioden vurdere ytterligere tjenesteutvikling, men disse er ikke innarbeidet i økonomiplanene. Rådmannen vil komme tilbake med disse når de er utredet.

Eksempel på slike utgifter er forvaltning, drift og vedlikehold som følge av eventuelle investeringer, som nytt helsebygg, langhus og boliger Øvre Langbråten.

Tiltaksplan 2021

Rådmannen har utarbeidet tiltaksplan 2021 for effektivisering og kostnadsreduksjon. Rådmannen har innarbeidet tiltak for kr 6,0 mill. som iverksettes fra 01.01.2021.

Tiltaksplanen har vært jobbet ut i Rådmannens strategiske ledergruppe, hvor alle virksomhetsledere og rådmannsteamet sammen har vurdert alle fremkomne tiltak, og konsekvenser på tvers av virksomheter. Tiltakene dreier seg i hovedsak om gjennomgang og behovsvurderinger av stillinger i forhold til oppgaveløsning, endring av tjenestenivå, økte inntekter og kjøp av tjenester.

De mest sentrale tiltakene i planen er:

- Fra høsten 2021 vil elevene som tidligere benyttet velkomstklassen på Karlshus skole gå i ordinære klasser med individuelt tilpasset opplæring. Dette da antall elever i velkomstklassen er synkende, og det vurderes at tilbudet til de enkelte vil ivaretas i ordinære klasser
- Det ble i budsjett 2020 avsatt budsjettmidler til døgnbemanning av omsorgsboliger for demente. Dette arbeidet har blitt utsatt på grunn av covid-19, samt behov for effektiviseringer i 2020. Midlene er tatt ut av budsjettet i 2021 og rådmannen vil gjøre en ny vurdering av behovet sett opp mot hjemmebaserte tjenester.
- Vi jobber for å fulldigitalisere innbyggermottak og sentralbord. Erfaringer fra stengt rådhus som følge av Covid-19, har vist at Råde kommunes innbyggere i større og større grad benytter seg av digitale plattformer for å komme i kontakt med kommunes tjenester.

Råde kommunes evne til å nyttiggjøre seg digital samhandling og digitalisering av flest mulig arbeidsprosesser, vil være av stor betydning for kommunens evne til å løse sine oppgaver og imøtekomme innbyggernes forventninger.

- Barnevern-reformen forventes innført fra 2022. Det kommunale barnevernet vil da overta ansvar fra BUFetat med veiledning og oppfølging av fosterhjem. I tillegg vil kommunen overta det økonomiske ansvaret fullt ut for dette. Råde kommune er så langt i dialog med kommunene i SmartKom Østfold, for å se på muligheter for samarbeid om dette. Arbeidet med en gjennomgang av familiehuset med særlig fokus på barnevern er i oppstartfasen i 2020 og videreføres inn i 2021.

Planarbeid:

Planstrategien som skal vedtas innen utgangen av 2020 er en politisk prioritering av planbehovet i kommunestyreperioden. Her vedtas det hvilke planer rådmannen skal prioritere å utarbeide i planperioden. Jamfør dokumenter i Fsak 053/20 av 22.10.2020.

Kommunen jobber med mange viktige planer, noen av de mest sentrale planene som videreføres i 2021 er:

Kommuneplanen:

Kommuneplanarbeidet vil pågå utover i 2021. Samfunnsdelen med mål og strategier ble vedtatt i juni 2020. Arbeidet med arealdelen er igangsatt, og det jobbes med gjennomgang av gjeldende plankart og bestemmelser/retningslinjer, konsekvensutredning av innspill til arealdelen. Arealdelen er planlagt å bli ferdigstilt august 2021.

Områdereguleringsplan Karlshus:

Reguleringsplanforslag for Karlshus sentrum er planlagt lagt ut til 3. gangs høring og offentlig ettersyn i februar. Planen nødvendiggjør utbyggingsavtaler, innløsning av friområde og bolig og utredning av rettigheter knyttet til planskapt verdier.

Boligsosial handlingsplan:

Planen vil redegjøre for hvordan kommunen har tenkt å legge opp det boligsosiale arbeidet og for å kartlegge kommunens fremtidige boligbehov. Planen legger særlig vekt på vanskeligstilte i boligmarkedet. Den boligsosiale handlingsplanen er et viktig verktøy for fremtidige investeringer som for eksempel boliger til personer med nedsatt funksjonsevne og helsebygg. Planen er planlagt ferdigstilt første kvartal 2021.

Integrering – og inkluderingsarbeid

Alle tiltakene i handlingsplanen for integrering og inkludering ble i HOV-utvalget 11. mars 2020 (sak 11/20) prioritert med hensyn til hva som skal gjennomføres nå i planperioden (2020-2023). Arbeidet med dette vil videreføres inn i 2021.

Tidlig innsats for barn og unge

Råde kommune har vedtatt å jobbe med «Bedre Tverrfaglig Innsats» (BTI) som grunnlag for å tidligst mulig avdekke og forebygge skjevutvikling for barn og ungdom. Samhandlingsmodellen innføres for alle som jobber med barn og unge i Råde, inkludert private barnehager. Dette vil også kunne fungere som en handlingsverktøy for lag og foreninger som opplever å ha bekymringer om barnet eller dens familie. Det er søkt om eksterne tilskuddsmidler for innfasingen av prosjektet.

For å forebygge fravær i grunnskolen og drop-out fra videregående skole, vil det etableres en prosjektstilling som ungdomslos i Råde kommune. Ungdomslosen vil jobbe på systemnivå og være en pådriver for å etablere arbeidsmetoder for å forhindre skolefravær. Den skal bidra til å holde ungdom aktive sosialt, samt bidra til å etablere trygge og gode overganger i skoleløpet.

Digitalisering

Bredden av tjenester i kommunal sektor er stor, og digitalisering vil spille en rolle i samtlige av dem. Dette handler i stor grad om å forenkle og forbedre kommunens arbeidsprosesser, samt å utnytte alle funksjoner eksisterende program/systemer har. Dette er et langsiktig omstillingsarbeid som krever kompetanse innen både organisasjon og teknologi. Alt som kan løses bedre og mer effektivt digitalt, skal digitaliseres.

På sikt vil dette bety at vi gjennom automatisering/digitalisering må evne å omdisponere våre ressurser slik at vi også i fremtiden er i stand til å løse kommunens oppgaver. Dette krever at vi tenker nytt, at vi finner bedre og smartere måter å levere tjenestene på. For å lykkes med digitaliseringsprosessene er det nødvendig å gi slipp på tradisjonelle måter for samhandling og oppgaveløsning om det finnes bedre og mer effektive måte å løse dette på, gjennom bruk av digital teknologi.

Gode og tilgjengelige digitale tjenester vil bidra til å styrke dialogen med innbyggere og næringsliv slik at vi får gode lokalsamfunn. Digitaliseringen skal gjøre det enkelt å være i dialog med kommunen når det passer best for innbyggeren, og innbygger og kommune skal ha aktiv digital samhandling for å finne gode løsninger på utfordringer og behov.

Råde kommune deltar i KS sitt digitaliseringsnettverk, DigiFin, og får igjennom dette kunnskap og tilgang til fremtidige løsninger.

Sammen med kommunene i SmartKom Østfold deltar Råde kommune i digitaliseringsprosjektet «Digi Viken Øst», som har som overordnet mål å styrke kompetanse og gjennomføringskraft, og skal bedre de digitale tjenestene for innbyggere og næringsliv. For å kunne delta i dette digitaliseringsprosjektet kreves det at kommunen er tilknyttet den nasjonale finansieringsordningen DigiFin.

I investeringsbudsjettet er det avsatt midler i 2021 til digitalisering/automatisering, digital byggesaksbehandling, digital innbyggerdialog, IKT-plan og oppvekst - og velferdsteknologi. For at Råde kommune skal kunne legge til rette for å ta i bruk de digitale verktøy, krever det at det settes av midler til investering, opplæring og drift. Rådmannen har lagt inn kr 1 250 000,- i driftsbudsjettet hvert år i planperioden, til arbeidet med digitalisering. Rådmannen vil søke støtteordninger der det er mulig.

Miljøsatsing

Råde kommune tar klimautfordringen på alvor og skal derfor være en foregangsbedrift i miljøvennlig offentlig administrasjon. Dette innebærer å ha et kontinuerlig klimafokus og velge de mest miljøvennlige løsningene. Noen ganger vil det være nødvendig å gjøre investeringer og endringer i utstyr og arbeidsprosesser.

Klima og miljø er godt forankret i kommuneplanens samfunnsdel. De tre satsningsområdene (Leve hele livet i Råde, Attraktive Råde, Grønne Råde) handler alle om hvordan vi vil at fremtiden i Råde skal bli. Grønne Råde (klima og miljø) setter viktige mål og strategier for klima, klimatilpasning og naturmangfold. Råde kommune har i tillegg vedtatt en klima- og energiplan som setter ambisiøse mål for Råde-samfunnet. For å oppnå målene utarbeider vi årlige klimabudsjett. Klimabudsjettet skal synliggjøre innsatsen som skal gjøres i perioden for at klimamålene skal nås, og er et viktig styringsverktøy i arbeidet med å oppnå utslippskutt. Klimabudsjettet gir oversikt over tiltak, tidsfrister, ansvarsfordeling, og hvilken betydning tiltaket vil ha for utlippene i kommunen. I tillegg har Råde kommune vedtatt å bli sertifisert som miljøfyrtårn. Gjennom miljøfyrtårnstiftelsen får virksomhetene i kommunen et konkret verktøy for å jobbe målrettet med å forbedre sine miljøprestasjoner innen områdene arbeidsmiljø, avfallhåndtering, energibruk, innkjøp og transport. Dette gir virksomhetene gode forutsetninger for å bidra ytterligere med å nå målene i den kommende klima- og energiplanen til Råde kommune.

Videre har Råde kommune vedtatt en tiltaksplan for å bli en plastfri kommune. Planen tar for seg et bredt spekter av kortsiktige og langsiktige tiltak som skal bidra til å redusere unødvendige plastartikler og stoppe tilførselen av plast til naturen.

Covid-19

Covid-19 har krevd store endringer i arbeidsform, ressursbruk og økonomi for kommune Norge. Kommunene har vært nødt til å finne andre måter å sikre forsvarlige og gode tjenester til våre innbyggere, både når det gjelder å ivareta nye oppgaver knyttet til Covid-19, men også for å ivareta løpende driftsoppgaver.

Råde kommune satt kriseledelse i mars 2020 for å etablere å sikre gode systemer og strukturer i smittevernarbeidet. Kriseledelsen vurderer kontinuerlig hvilke tiltak som skal iverksettes på bakgrunn av smittetrykket i befolkningen.

Det ble inngått en samarbeidsavtale med Moss, Våler og Vestby om koronalegevakt og KAD (kommunale akutte døgnplasser) våren 2020. Dette samarbeidet fortsetter i 2021. Samarbeidet innebærer at innbyggere som har behov for legetilsyn og døgnoppfølging i forbindelse med Covid-19 får dette ved koronalegevakten og KAD i Moss.

Råde kommune opprettet egen teststasjon for Covid-19 september 2020. Senteret er lokalisert i Skoleveien 5, gamle tannlegehuset. Det er kommunens egne ansatte som bemanner teststasjonen, her har alle virksomheter avgitt personellressurser for å bemanne teststasjonen. Det planlegges for at denne driften vil fortsette ut i 2021. Teststasjon vil til enhver tid ha en kapasitet til å teste 5% av Råde sin befolkning. I tillegg utfører kommunen egentesting av pasienter i kommunens helse- og omsorgstjenester.

Smitteoppsporingsteamet er også bemannet av kommunens egne ansatte gjennom en vaktordning. Det vil imidlertid måtte gjøres en kontinuerlig vurdering av ressursbruk knyttet til Covid 19, sett inn mot sårbarhet i kommunes øvrige tjenestetilbud.

Råde kommune tilstreber å gi lovpålagte tjenester til innbyggerne også under Covid-19. Hvilke tjenester som gis vil kunne variere etter smittetrykket i befolkningen. Ved endringer blir berørte innbyggere informert fortløpende.

Det er ikke lagt inn budsjettmidler for utgifter til Covid-19 arbeidet, da staten, via statsbudsjettet og andre kunngjøringer, har gått ut med at kommunene skal få dekket disse utgiftene i sin helhet.

3. Råde 2024

Rådmannens økonomiplan 2021-24 har som målsetting at Råde kommune skal ha følgende kjennetegn ved utgangen av 2024.

Driftsøkonomien er krevende, men under kontroll

Rådmannens forslag til økonomiplan viser en resultatutvikling i perioden 2021-24, hvor netto driftsresultat går fra -0,15 mill. kroner i 2021 til +5,7 mill. kroner i 2024.

Selv om netto driftsresultat er negative, blir det positivt når vi korrigerer for bruk av bundne selvkostfond. Se tabell under. Det er budsjettert med avsetning til disposisjonsfond, med 2,8 mill. i 2021. Dette er kr 0,4 mill. lavere enn i hovedoversikt, dette skyldes overføring av midler til kommuneplan fra 2020 til 2021. I 2022, 2023 og 2024 vil det bli avsatt henholdsvis 3,1 mill., 0,9 mill. og 6,1 mill. kroner til disposisjonsfond.

Disposisjonsfondet planlegges å være på 61,1 mill. kroner ved utgangen av 2024.

Dette gir en økonomiplan i balanse. Den er svak, men øker disposisjonsfondet med 12,6 mill. kroner i planperioden.

Med en slik økonomiplan er det viktig å ha fokus på digitalisering og effektivisering av eksisterende tjenester for å kunne omdisponere kommunens ressurser, tilpasset fremtidens tjenestebehov.

Lånegjelden er høy med akseptabel

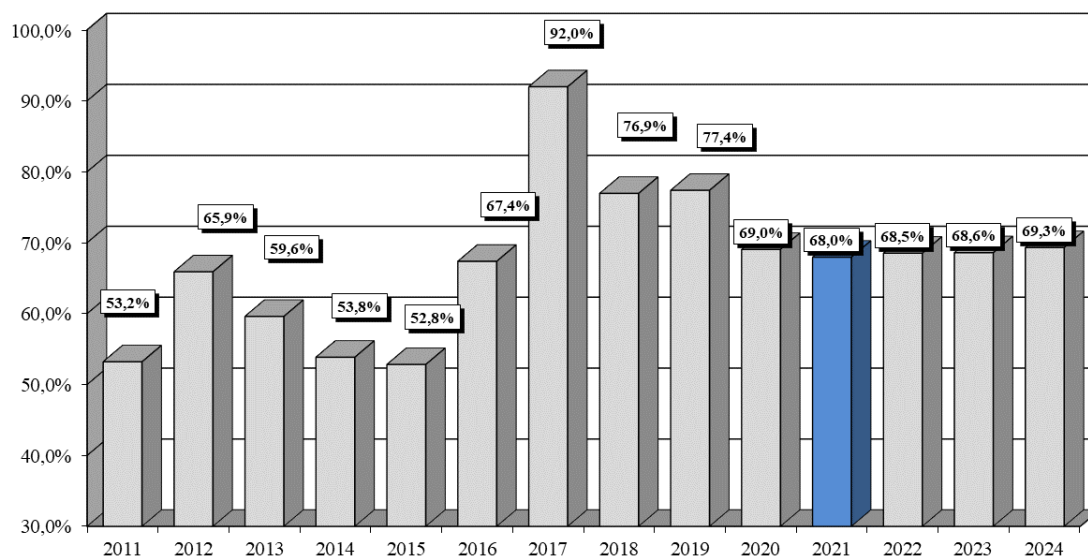
Rådmannens forslag til økonomiplan innebærer en økning av netto investeringsgjeld fra 403 mill. kroner pr. 01.01.21 til 453 mill. kroner pr. 31.12.24.

Eventuelle eksterne finansieringsbidrag til investeringer i perioden vil bidra til redusert investeringsgjeld og gjeldsgrad i 2024. Rådmannen legger så langt til grunn ekstern finansiering med 115,6 mill. kroner til investeringer i perioden.

Dette gir en gjeldsgrad på 69,0% 01.01.21, og 69,3% 31.12.24. (Se investeringsplan og illustrasjon av utviklingen i gjeldsgraden nedenfor i saken.)

Rådmannen anser dette som en akseptabel gjeldsgrad ved utgangen av planperioden.

Utvikling i gjeldsgrad 2011 til 2024 (netto investeringsgjeld):

Investeringsgjeld i % av brutto driftsinntekter

(Netto investeringsgjeld = Langsiktig gjeld fratrukket startlån og investeringsgjeld til VA)

Utvikling lånegjeld:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Langsiktig gjeld	568,1	564,6	664,2	728,6	749,8	776,1
Herav Husbanken - lån til videre utlån	73,5	86,5	102,9	118,7	131,3	143,3
Beregnet Investeringsgjeld til VA (selvkost)	58,8	75,1	160,9	189,7	184,9	179,6
Netto Investeringsgjeld	435,8	403,0	400,5	420,3	433,6	453,2

Eiendomsskatt på et moderat nivå

I Budsjettbehandlingen for 2020-23 vedtok kommunestyret å øke eiendomsskatten til 3,8 promille i hele økonomiplan perioden. Rådmannen har innarbeidet dette i økonomiplanen, samt lagt opp til en økning av beregningsgrunnlaget med kontortakst på 10% for årene 2020, 2021 og 2022. Stortinget har vedtatt obligatorisk reduksjon av skattegrunnlaget for boliger og fritidseiendommer på 30%. Kommunestyret vedtok i 2020 at også næringseiendommer skal ha en reduksjon på 30% av skattegrunnlaget. Dette er innarbeidet i økonomiplan 2021-24.

Råde kommune vil i planperioden få en betydelig økning av boligmasse i Karlshus sentrum og Strømnesåsen. Alle skatteobjekter (boliger, eiendommer, næringsbygg etc.) blir i dag taksert ut fra 2010 priser og ikke dagens reelle takster. En retaksning vil føre til at promillen vil kunne settes ned og et bunnfradrag vil eventuelt kunne innføres for å oppretthold inntektsgrunnlaget på samme nivå som i vedtatt økonomiplan 2020-23, korrigert for nye skatteobjekter. I statsbudsjettet for 2021 har regjeringen foreslått at maksimal promillesats fra og med 2021 skal gå fra 5 til 4 promille. Hvis regjeringen senere foreslår en ytterligere økning av obligatorisk reduksjon av skattegrunnlaget, vil dette medføre at Råde kommune ikke har handlingsrommet for å opprettholde dagens nivå på eiendomsskatteinntektene. Rådmannen vil på bakgrunn av dette anbefale kommunestyret til på nytt å vurdere retaksning av alle skatteobjekt. Rådmannen jobber for å tilrettelegge for at kommunen skal ha en bærekraftig økonomi og har lagt inn kr 2 mill. til retaksning i 2022, dette omtales nærmere under kapitel 5. «Bærekraftvurdering».

Virksomhetene er veldrevne

Råde kommunes virksomheter skal drives på en god måte, gode tjenester leveres til innbyggerne, og nøkternhet preger virksomhetenes økonomistyring. Rådmannen vektlegger at brukerne skal skjermes mest mulig i det omstillingsarbeidet som blir iverksatt. Vi må til enhver tid kunne omdisponere våre ressurser for å imøtekomme fremtidens behov for tjenester.

Kommunen har en tilfredsstillende vannforsyning og et velfungerende avløpssystem

Ny hovedplan for vann og avløp er vedtatt. Den nye planen for vann og avløp er mer fremtidsrettet og tilpasset Råde kommunes fremtidige utfordringer, og skal ivareta et betydelig vedlikeholdsetterslep på dette området. Rådmannen foreslår å prioritere opp denne oppgaven i drifts- og investeringsbudsjettet.

4. Vi i Råde

Vi i Råde er et holdnings- og verdiskapende arbeid som skal fremme innovasjon og nye arbeidsmetoder. Kommunen skal søke nye løsninger på hvordan man planlegger, utarbeider og utfører kommunale tjenester. Arbeidet skal legge grunnen for ny måte å tenke kommunale tjenester på sammen med innbygger. Dette vil føre til nye arbeidsmetoder som igjen vil gi økt effektivitet og gir gevinster i form av tid, økt kvalitet og bærekraftig økonomi.

Kommunen opplever at det overføres nye oppgaver som skal løses og kravene om ytterligere spesialiserte tjenester øker. For å opprettholde kvalitet og for å stå rustet til å møte morgendagens utfordringer må vi tenke nytt og finne nye løsninger for kommunalt arbeid.

Sentralt for **Vi i Råde** er å utvikle metoder for samhandling og samskaping. Innbyggere skal involveres som likeverdige parter i store og små fellesskap. Alle virksomheter skal jobbe frem utfordringer der vi ikke har gode løsninger per i dag. Vi skal ha fokus på oppgaven, tenke nytt og involvere bredt både med tanke på fag, tjenestemottakere, tjenesteutøvere og øvrige interessenter.

Hovedmålet for **Vi i Råde** er at systematisk innovasjonsarbeid skal bidra til fremtidens løsninger i Råde. Et sterkt velferdssamfunn kan bare skapes sammen med innbyggerne. Innbyggere og ansatte tar ansvar for, og deltar aktivt i fellesskapet og utgjør en forskjell i hverandres hverdag. Arbeidet skal derfor implementeres i hele organisasjonen og vil involvere alle ansatte og innbyggere.

Det er etablert et Innovasjonsteam som skal jobbe aktivt med utvikling og implementering sammen med overordnet ledelse. Kommunen skal preges av en kultur for innovasjon og nyskaping ved:

- Mot til å tørre å prøve
- Gi rom og muligheter til å prøve nye løsninger

- Dele erfaringer
- Ta i bruk de gode løsningene

For å nå hovedmålet for innovasjon, er Råde kommune i slutfasen med å utarbeide en innovasjonsstrategi. Strategien inneholder fire innsatsområder:

1. Innovasjonskompetanse – på vei inn i fremtiden
2. Beste praksis - skape, bruke, kopiere og dele
3. Involvering av Rådesamfunnet – sammen om løsninger
4. Nyttiggjort – faktiske gevinster

Råde kommune er også i gang med å utarbeide en handlingsplan, som vil bestå av ulike tiltak og aktiviteter for å nå de ulike målene i innovasjonsstrategien.

5. Bærekraftvurdering

Negativ resultatutvikling er ikke bærekraftig over tid. Økonomiplanen som rådmannen legger frem, har positive resultat i 2022-2024. Disposisjonsfondet blir styrket i løpet av perioden. Denne økonomiplanen vil ikke tåle store negative svingninger i utgiftsnivået, slik som nye brukere og renteøkninger.

For å ha en bærekraftig økonomi bør netto driftsresultat være minst 1,75% (netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter), for å kunne møte fremtidens økonomiske utfordringer som f.eks. økt tjenesteproduksjon og økte rentekostnader. For at Råde kommune skal nå dette målet på 1,75%, vil dette i 2024 bety at netto driftsresultat må økes med 5,7 mill., til totalt 11,4 mill.

Kommunestyret har bedt rådmannen å utrede bygging av flere store prosjekter; boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne, boliger på Øvre Langbråten, Langhuset og helsebygg. Prosjektene er lagt inn i investeringsplan, bortsett fra helsebygg hvor kun forprosjektering er innarbeidet i 2021. Tar man med helsebygg i investeringsplanen, vil økningen av kommunens netto investeringsgjeld utgjøre ca 320 mill. i perioden 2021-26. Rådmannen legger den økonomiske situasjonen til grunn for foreløpig å ikke legge inn helsebygg i investeringsplanen. Et låneopptak på 320 mill. vil med dagens rente koste ca 11,2 mill. i året i økte rente- og avdragskostnader. Ser vi for oss en renteøkning på 2% vil det øke renteutgiftene for kommunens gjeld med ytterligere 12-14 mill. pr år. Pr. i dag vil ikke Råde kommunes økonomi klare en slik belastning.

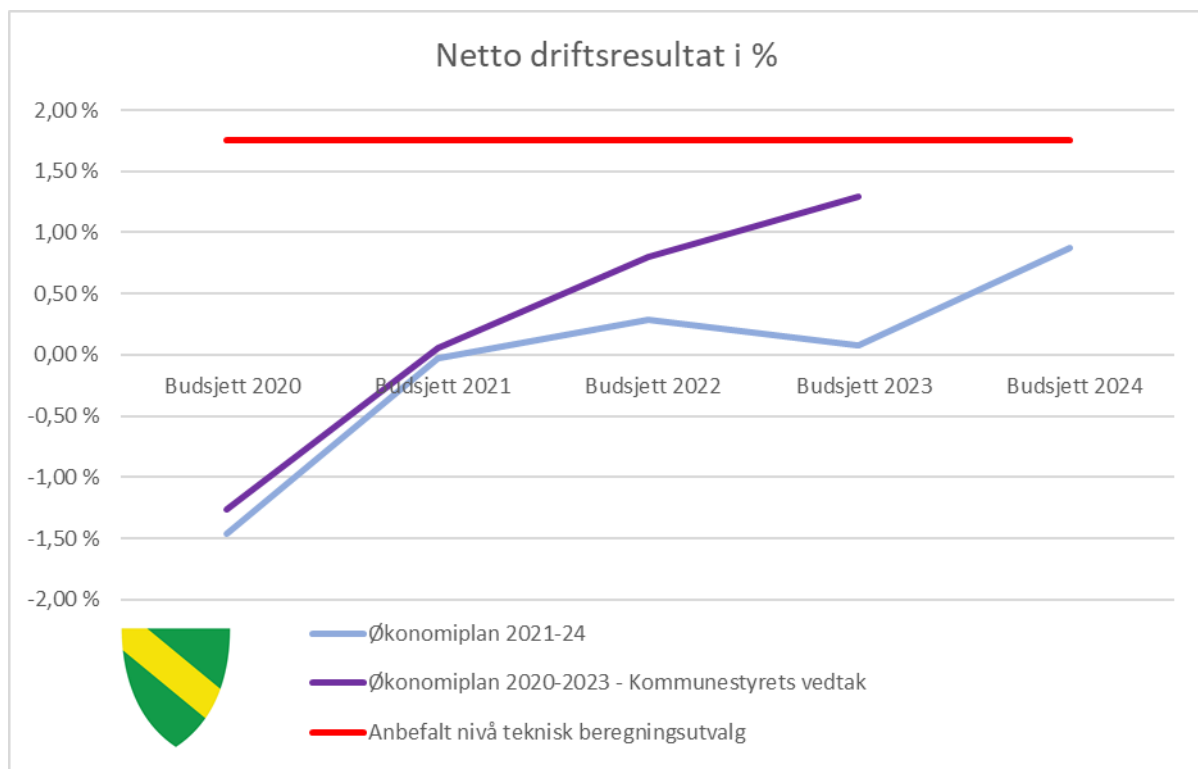
Hvis kommunestyret ønsker denne byggetakten, må kommunen øke sine inntekter, ta ned utgifter eller skaffe kapital gjennom salg av eiendommer. Råde kommune vil få en økt utbygging de neste årene og det vil gi økte skatteinntekter, rammetilskudd og eiendomsskatt. Men det vil ikke utgjøre nok til at rådmannen kan anbefale et slikt låneopptak.

Det er på grunnlag av dette at rådmannen ønsker å retaksere alle kommunens skatteobjekter i 2022. Dette for å kunne gjennomføre ønskede investeringer og samtidig opprettholde muligheten for en bærekraftig økonomi.

Rådmannen anbefaler kommunestyret å ta konkret stilling til kravet til en bærekraftig økonomi.

Utvikling av netto driftsresultat i % 2021-2024

6. Årsbudsjett 2021. Talldelen

Driftsbudsjettet 2021

Nedenfor gjengis utviklingen i netto driftsrammer fra budsjett 2020 til budsjett 2021 for kommunens tjenesteområder.

Tjenesteområde	Regulert budsjett 20	Budsjett 2021
Politisk styring og kontroll	5 694 964	6 252 441
Helse, omsorg og rehabilitering	158 353 240	146 247 580
Oppvekst og levekår	216 348 721	209 387 333
Rådmann m/staber	44 777 219	42 656 282
Miljø, plan og teknikk	33 185 462	26 833 050
Rammer, skatt og finans	-458 359 606	-431 376 686
ALLE	0	0

(Netto driftsrammer 2021 er endret i henhold til vedtatte endringer i sak 088/20)

«Økonomisk oversikt etter art – drift. 2019-2024»

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskudd	-207 583 621	-229 092 000	-223 536 000	-222 751 000	-228 763 000	-236 303 000
Innteks- og formuesskatt	-209 112 135	-210 793 000	-219 377 000	-229 387 000	-237 142 000	-246 645 000
Eiendomsskatt	-21 847 531	-24 011 000	-25 816 000	-27 931 000	-28 097 000	-28 230 000
Andre skatteinntekter	-12 672	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-9 154 341	-17 474 000	-7 172 000	-5 596 000	-4 156 000	-4 156 000
Andre overføringer og tilskudd fra andre	-97 175 859	-57 450 285	-60 795 087	-62 656 087	-64 699 087	-66 640 087
Brukerbetaling	-19 731 070	-16 976 000	-19 392 000	-20 387 000	-21 538 000	-22 689 000
Salgs- og leieinntekter	-38 988 566	-38 724 215	-39 501 215	-44 412 215	-47 676 215	-49 031 215
Sum driftsinntekter	-603 605 795	-594 520 500	-595 589 302	-613 120 302	-632 071 302	-653 694 302
Lønnsutgifter	297 287 332	292 270 477	288 238 102	296 524 102	306 076 102	312 543 602
Sosiale utgifter	77 506 789	77 173 843	75 951 510	78 882 653	82 109 973	84 448 919
Kjøp av varer og tjenester	170 833 524	175 986 467	172 659 605	178 173 762	181 356 142	185 559 696
Overføringer og tilskudd til andre	27 010 467	29 501 953	36 690 085	30 657 085	31 348 085	32 035 085
Avskrivninger	24 894 493	25 300 000	25 800 000	25 800 000	25 800 000	25 800 000
Sum driftsutgifter	597 532 605	600 232 740	599 339 302	610 037 602	626 690 302	640 387 302
Brutto driftsresultat	-6 073 190	5 712 240	3 750 000	-3 082 700	-5 381 000	-13 307 000
Renteinntekter	-4 710 212	-3 620 000	-1 860 000	-1 910 000	-1 960 000	-2 010 000
Utbytte	0	0	0	0	0	0
Gevinter og tap på finansielle omlopsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	12 404 948	12 480 000	7 750 000	8 877 000	10 860 000	12 947 000
Avdrag på lån	19 450 593	19 279 000	18 111 000	20 848 000	22 522 000	23 179 000
Netto finansutgifter	27 145 329	28 139 000	24 001 000	27 815 000	31 422 000	34 116 000
Motpost avskrivninger	24 894 493	25 300 000	25 800 000	25 800 000	25 800 000	25 800 000
Netto driftsresultat	-3 822 354	8 551 240	1 951 000	-1 067 700	241 000	-4 991 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-22 337 812	-8 508 932	0	0	0	0
Overføring til investering	0	20 000	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	268 173	-2 800 000	-2 794 000	-1 333 300	-404 000	-398 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	17 383 061	2 737 692	843 000	2 401 000	163 000	5 389 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	-4 686 578	-8 551 240	-1 951 000	1 067 700	-241 000	4 991 000
Fremført til inndekning i senere år	-8 508 932	0	0	0	0	0

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Utvikling av Disposisjonsfondet (mill kr)	45,9	48,6	49,5	51,9	51,7	57,0

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Utvikling av Netto driftsresultat i %	0,63 %	-1,44 %	-0,33 %	0,17 %	-0,04 %	0,76 %

(Økonomisk oversikt etter art – drift. 2019-2024 er endret i henhold til vedtatte endringer i sak 088/20)

For å vise et mer riktig bilde av nettoresultatgrad, er det viktig å korrigere for ekstraordinære poster for å få et så riktig grunnlag som mulig. Dette er i hovedsak midler mottatt tidligere år og som brukes neste år og bruk og avsetning til selvkost fond. Denne endringen er den grønne linjen over.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Utvikling av korrigert Netto driftsresultat i %	0,72 %	-1,44 %	0,21 %	0,39 %	0,03 %	0,82 %

(Utvikling av korrigert netto driftsresultat er endret i henhold til vedtatte endringer i sak 088/20)

Forklaring til de største avvikene mellom budsjett 2020 og budsjett 2021:

Inntekts- og formueskatt	Økning 7,8 mill
Anslaget for inntekts- og formueskatt er økt	kr 7 800 000
Eiendomsskatt	Økning 1,8 mill
Anslag for økt inntekt	kr 1 800 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	Nedgang 10,3 mill
Integreringstilskudd	-kr 1 000 000
Refusjon ressurskrevende tjenester	-kr 9 300 000
Andre overføringer og tilskudd fra andre	Økning 3,3 mill
Salg av tjenester PPT til Våler kommune	kr 2 700 000
Refusjon ressurskrevende tjenester	kr 10 400 000
Refusjoner Nasjonalt ankomstsenter	-kr 9 400 000
Refusjoner voksenopplæring	-kr 600 000
Salg av barnehageplasser til andre kommuner	-kr 800 000
Salg av skoleplasser til andre kommuner	kr 900 000
Brukerbetalinger	Økning 1,5 mill
Brukerbetaling SFO	kr 200 000
Brukerbetalinger Opphold institusjon	kr 1 300 000
Salgs- og leieinntekter	Økning 1,0 mill
Kommunale årsgebyr	kr 1 000 000
Lønn- og sosiale utgifter	Nedgang 6,3 mill
Generell lønnsvekst inkl sos. utg	kr 1 500 000
Økning Helse	kr 700 000
Nedgang introduksjonsordningen	-kr 1 300 000
Nasjonalt ankomstsenter	-kr 7 600 000
Økt antall hjemler PPT	kr 1 500 000
Pensjonskostnader	-kr 600 000
Kjøp av varer og tjenester	Økning 8,4 mill
Omsorgstiltak – Barnevern	kr 800 000
Kjøp av omsorgstiltak barnevern	kr 1 400 000
Kjøp av hjelpetiltak barnevern	-kr 590 000
Kjøp av vaskeritjenester fra Fredrikstad kommune	kr 570 000
Reduksjon i introduksjonsordningen (Kjøp fra FRIS)	-kr 550 000
Kjøp av avlastningstiltak	kr 3 300 000
Kjøp fra MOVAR	kr 870 000
Tilskudd til private barnehager	kr 2 600 000
Kjøp fra andre kommuner (skole/barnehage)	kr 800 000
kjøp av skatteoppkrevertjenester	-kr 570 000
Leder kulturskolen (kjøp fra kirkelig fellesråd flyttet)	kr 210 000
Overføringer og tilskudd til andre	Nedgang 0,8 mill
Bidrag sosial omsorg	-kr 300 000
Tilskudd arrangementer/tiltak	-kr 200 000
Leder kulturskolen (kjøp fra kirkelig fellesråd flyttet)	-kr 210 000
Renteinntekter og utbytte	Nedgang 1,8 mill
Renteinntekter	-kr 1 760 000
Renteutgifter og låneomkostninger	Nedgang 4,7 mill
Rentekostnader	-kr 4 700 000
Avdrag på lån	Nedgang 1,2 mill
Avdrag	-kr 1 200 000

Handlingsprogrammet 2021-24

Handlingsprogrammet 2021 -24 bygger på satsingsområdene og målene i kommuneplanens samfunnsdel som ble vedtatt i juni 2020. Satsingsområdene er en måte å organisere målene for fremtiden, og er med å gi en ny retning til Rådesamfunnet. De gjennomgående temaene skal arbeides med på tvers av satsingsområdene.

Planen har følgende satsingsområder:

- «Leve hele livet i Råde»
- «Attraktive Råde»
- «Grønne Råde»

Gjennomgående temaer:

- «Samhandling – Vi i Råde!»
- «Barn og unge»
- «Et trygt Råde»

Overordnede strategier

Rådmannen har utarbeidet overordnede strategier som er gjeldende for planperioden 2021-24. Strategiene gjelder på tvers av alle tjenesteområder og skal vises hvilke tiltak som er iverksatt innenfor den enkelte strategi.

De overordnede strategiene bygger på delmålene i vedtatt kommuneplan og er:

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Utnytt ressursene på tvers gjennom samhandling og fokus på oppgaven
- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er en raus og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Mot til å prøve nye ting (innovasjon)
- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er en klima- og miljøvennlig kommune
Strategi: Miljøbevisst kommune

Rådmannen har også utarbeidet strategier for det enkelte område som er førende for det videre arbeidet:

- Oppvekst og levekår
- Helse, omsorg og rehabilitering
- Miljø, plan og teknikk
- Administrative tjenester

Se hvert tjenesteområde for detaljer.

Tjenesteområde Oppvekst og levekår

Tjenesteområdet omhandler fem virksomheter Dette er:

Oppvekst Karlshus: med Karlhus skole og SFO, samt Klokkergården barnehage.

Oppvekst Saltnes: med Spetalen skole og SFO, samt Saltnes barnehage.

Råde Ungdomsskole og kulturskole: med ungdomsskolen og kulturskolen

Virksomhet Familie: med helsestasjon og skolehelsetjenesten, barnevern, psykisk helse og rustjenester, PP-tjeneste samt kultur, fritid, bibliotek og frivillighet.

Nav: med statlig og kommunal myndighet.

Skolene våre er digitaliserte, alle elever på barnetrinn får undervisning med bruk av nettbrett. På ungdomsskolen har elevene hver sin PC.

Vi har vedtatt en språkstrategi og er en «språkkommune». Denne planen gir systematisk føring for hvordan vi skal utvikle språkferdigheter i barnehage, og videre skrive- og leseferdigheter i skolen (1-16 år). Kommunes fem private barnehager deltar i satsningen.

Fagfornyelsen trådte i kraft for 1-9.trinn, august 2020. Arbeide med å tilpasse undervisning etter nye lærerplaner er ett pågående arbeid og vil fortsette i hele 2021.

Arbeidet med en helhetlig oppvekstplan vi ha sin oppstart i 2021

Råde innfører nytt oppvekst-administrativt system i 2021. Dette gir bedre forutsetning for digital samhandling mellom barnehage-hjem og skole-hjem. Målsetningen er at dette for barnehage skal være innført til barnehageopptaket som har sin oppstart 1.1.21. Innenfor skoleområdet vil det våren 2021 gjennomføres en utvidet opplæring for ansatte, og programmet vil være fullt integrert fra og med skoleåret 2021/2022.

Kommunen har nå 2 kommunale barnehager som tilbyr barnehageplass for ca. 130 barn, hvorav en ligger i Saltnes og en i Karlshus (Klokkergården). Det øvrige barnehage tilbudet tilbys av kommunens 5 private barnehager. Det antas at det vil være oppstart av utbygging av ett nytt barnehage-bygg i Saltnes, i privat regi. Dette bygget vil være en erstatning for lokaler en av de private barnehagene benytter i dag. Kapasiteten vil totalt sett øke i kommunen, når bygget står klart.

Utvikling og implementering av BTI (bedre tverrfaglig innsats) skal prege oppvekstområdet for 2021. Modellen bidrar til å styrke hele organisasjonens arbeide med utsatte barn. BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen. BTI bidrar til tidlig innsats, samordning og medvirkning. Modellen gir en oversikt over handlingsforløp, og kan bidra til å rette opp svikt i samhandling og forebygge skjevutvikling på et tidligst mulig tidspunkt.

I tråd med nasjonale føringer har Råde kommune innen rus - og psykisk helsefeltet valgt å videreføre erfaringskonsulent og ruskonsulent, som tidligere var tilskuddsfinansiert. Denne kompetansen er viktig å opprettholde for å gi økt kraft i det forebyggende arbeid.

For 2021 har vi mottatt en søknad fra Fontenehuset på kr 250.000. Råde kommune ønsker så langt som mulig å styrke tiltak i egen kommune, og prioriterer ressursene vi har til nødvendige tjenester som ivaretar flest mulig av kommunens tjenestemottakere. Søknaden er derfor ikke imøtekommet.

Kommuneplan/strategier

Oppvekst arbeider etter følgende strategier, med beskrivelse av hvordan tjenestene arbeider med å oppnå oppsatte mål:

- ❖ **Delmål kommuneplan:** I Råde har alle ett trygt og godt oppvekstmiljø
Strategi: Tidlig innsats og forebyggende arbeid for barn, unge og familier, med særlig fokus på utsatte barn
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats), sikre møteplasser, arbeidsmetoder, ansvar og kompetanse
  - Fokus på læringsmiljø på skole og barnehager

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er ett raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Helhetlig oppfølging av innbyggere med utgangspunkt i de tjenester den enkelte har behov for.
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Digitalisering
  - Samhandling – samskapning
  - Utnytte innbyggernes egne ressurser

- ❖ **Delmål kommuneplan:** I Råde har alle ett trygt og godt oppvekstmiljø
Strategi: Utvikle skolebygg som nærmiljøarena
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Åpne skolebygg for aktiviteter ut over ordinær skoletid
  - Samarbeid om fritid og leksehjelp
  - Samarbeide med frivillige

- ❖ **Delmål kommuneplan:** I Råde har alle ett trygt og godt oppvekstmiljø
Strategi: Satse på systematisk lese og skriveopplæring
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Oppfølging av språkstrategiplanen (skole og barnehage)
  - Videreføre arbeidet med å bli leksebevisste skoler
  - Lærende nettverk – utvikle bruk av digitale verktøy

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er ett raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Fokus på integrering og inkludering
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Videreføre fokus på språktrening og arbeidstrening i kommunale virksomheter
  - Følge opp handlingsplan for integrering og inkludering

- ❖ **Delmål kommuneplan:** I Råde har alle mulighet til å leve og bo selvstendig
Strategi: Tett samarbeid for å hjelpe innbyggere over i arbeid og oppfylle aktivitetsplikten
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Tett samarbeid med omkringliggende kommuner (bo- og arbeidsregioner)
  - Samarbeid med næringsliv i og utenfor Råde kommune

Tjenesteområde helse, omsorg og rehabilitering

Tjenesteområdet omhandler to virksomheter og to avdelinger, dette er:

Virksomhet Helsehuset: består av sykehjemmet, hjemmebaserte tjenester og avdeling for fysio-ergoterapitjenester.

Virksomhet Tjenester for funksjonshemmede: består av Nor gård, dagaktivitetstilbud, brukerstyrt personlig assistanse (BPA), avlastning og støttekontakt

Avdeling Nasjonalt ankomstsenteret: helseavdelingen

Avdeling Tildelingskontoret: Har ansvaret for tildeling av helse- og omsorgstjenester, omsorgsstønad, koordinerende enhet og skjenkebevilgning

I tillegg ligger oppgaver knyttet til kommuneoverlegen, som for eksempel omfatter miljørettet helsevern og smittevern.

Helse, omsorg og rehabilitering forbereder seg på at covid-19 vil kreve mye av organisasjonen også i 2021, mye av planlagt arbeid i 2020 har blitt satt på vent og vil videreføres inn i 2021. Det vil fortsatt arbeides med kvalitetsreformen «Leve hele livet» med fokus fra “plan til handling” og utvalg for Helse, oppvekst og velferd vil holdes løpende oppdatert. Videre fortsetter arbeidet med å gi et helhetlig tilbud til innbyggerne, for å få til dette er det fokus på tverrfaglig teamarbeid med spesielt satsning på forebyggende tiltak. På denne måten kan våre innbyggere bo i eget hjem så lenge som mulig. I tillegg satses det på arbeidet med pårørendestøtte gjennom et prosjekt om Pårørendesenter ved Tildelingskontoret.

Kommunen har en dekningsgrad på heldøgnplasser til personer over 80 år på 14, 2%. Her ligger Råde med en lavere dekningsgrad enn våre nabokommuner. Det skal gjøres en utredning av nytt Helsehus, her vil det sees på framtidens omsorgsbehov opp mot dekningsgrad.

Kommunen har igangsatt flere tiltak for å redusere merforbruk innen pleie og omsorg. Tiltak som er iverksatt er blant annet rekruttering av sykepleiere i faste stillinger for å redusere bruk av bemanningstjenester. Tjenesten arbeider med å gjennomgå vedtak for å sikre rett tjenestenivå, og det har vært arbeidet med å få gode styringsdata for tjenesten. Det har vært gjennomført en evaluering av Tildelingskontoret for å sikre god og forutsigbar forvaltningspraksis, som et resultat av denne evalueringen har Tildelingskontoret blitt lagt som egen avdeling under kommunalsjef.

Kommuneplan/strategier

Helse,omsorg og rehabilitering arbeider etter følgende strategier, med beskrivelse av hvordan tjenestene arbeider med å oppnå oppsatte mål:

❖ **Delmål kommuneplan:** I Råde har alle mulighet til å leve og bo selvstendig

Strategi: Tilpasse tjenestene slik at innbyggerne i størst mulig grad kan mestre eget liv i eget hjem

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:

- Videreføring av arbeidet med tverrfaglig ambulerende team
- Økt fokus på pårørendestøtte
- Utvikle gode arbeidsmetoder for å bedre kvalitet, kompetanse og kontinuitet i helse- og omsorgstjenesten

- ❖ **Delmål kommuneplan:** I Råde har alle mulighet til å leve og bo selvstendig
Strategi: Satsning på forebygging og tidlig innsats
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Hverdagsrehabiliteringsteam og fokus på hverdagsmestring
  - Bruker- og innbyggerinvolvering.
  - Tverrfaglig samarbeid

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle.
Strategi: Jobbe systematisk med å rekruttere og beholde kompetent personell, samt kompetanseheving hos eksisterende personell.
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Gjennomgang av hjemmesykepleien, organisering og arbeidsform
  - Strategisk planverk, som for eksempel kompetanseplan og lønnsstrategi/ lønnspolitiske retningslinjer
  - Heltidskultur

- ❖ **Delmål kommuneplan:** I Råde har alle mulighet til å leve og bo selvstendig
Strategi: God disponering av boliger med og uten stasjonær bemanning, som ivaretar innbyggere på bakgrunn av individuelle behov.
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Boligteam – tverrfaglig tildeling av bolig
  - Utarbeidelse av boligsosial handlingsplan
  - Utvikling av nye prosjekter – prosjektering nytt Helsehus, Parkveien boområde, Øvre Langbråten

- ❖ **Delmål kommuneplan:** I Råde har alle mulighet til å leve og bo selvstendig
Strategi: Tar i bruk velferdsteknologiske løsninger som understøtter helse- og omsorgstilbudet.
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Økt bruk og kunnskap om Digihelse hos brukere og pårørende
  - Tverrfaglig utviklingsgruppe velferdsteknologi
  - Kompetanse blant ansatte – Velferdsteknologiens ABC
  - Implementering av nye løsninger som for eksempel medisineringsstøtte, GPS, fallalarm og språkapper

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Fokus på aktivitet og felleskap
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Dagtilbud, herunder aktiviteter for beboere i sykehjem
  - Generasjonsmøter og samarbeid med frivillighet

Tjenesteområde Miljø, plan og teknikk

Tjenesteområdet omhandler en virksomhet med følgende hovedoppgaver:

Plan og byggesak

Kart og oppmåling

Vei, grønt, vann og avløp

Bygningsvedlikehold

Renhold

Eiendomsforvaltning

Virksomheten utfører mange ulike oppgaver og tjenester knyttet til kommunens plan-, drifts-, og forvaltningsarbeid og myndighetsutøvelse. Virksomheten utfører også oppgaver med utvikling, planlegging og utbygging av kommunale bygg-, anlegg-, og teknisk infrastruktur.

Noen av planene som det vil jobbes med fremover er: kommuneplan, områdereguleringsplan for Karlshus, kulturminneplan, boligsosial handlingsplan, private planer med flere.

En sentral plan for 2021 og årene fremover vil også være gjennomføring av tiltak i hovedplan for vann og avløp. Dette er et omfattende arbeid som vil forbedre vannforskyvningen og avløpshåndteringen i kommunen.

Råde kommune tar klimautfordringen på alvor, det jobbes aktivt med klima- og miljøutfordringer og ivaretar klimahensyn i kommunal planlegging, drift og forvaltning.

Klimaplanen skal sørge for at Råde-samfunnet gir sitt bidrag i arbeidet med å redusere klimagassutslippene.

Kommunen har igangsatt arbeidet med digitalisering av historiske byggesaks-, oppmåling- og delingssakarkiv. Dette vil øke tilgjengelighet og kommunikasjon med innbyggerne, og gjøre saksbehandlingen enklere, mer ressursmessig, og gi større trygghet for korrekt og lik behandling.

Kommunen vil også ta i bruk digitale løsninger, eByggesak og eByggesøknad, ved plan- og byggesaksbehandling, dette vil bidra til å styrke servicen til alle som skal søke, og gjør jobben med saksbehandlingen enklere.

Mye av virksomhetens tjenester skjer i samhandling med den enkelte innbygger, næringslivet, organisasjoner, og offentlige instanser. For få til helhetlig tenkning og tverrfaglighet, er oppgaveløsning basert på at medarbeiderne samhandler på tvers av fagtilhørighet og kompetanse. Dette krever at vi legger til rette for deltakelse av de som er involvert i arbeidet som utførers.

Kommuneplan/strategier

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Oppgaveløsningene gjennom tverrfaglig samhandling
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - *Oppgaven styrer kompetansen*
  - *Invitere inn berørte parter tidlig i prosessene*
  - *Nyttiggjøre kompetansen på nye fagområder*

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er en attraktiv bo- og besøkskommune
Strategi: Utarbeide / ferdigstille / revidere kommunale planer slik at disse til enhver tid er oppdaterte og i tråd med vedtak og føringer fra kommunale og overordnede myndigheter.
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - *Gjennomføring av planstrategien*
  - *Reguleringsplaner*
  - *Fortløpende prioritering knyttet til ferdigstillelse av planer.*

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er klimatilpasset og har gode planer for å møte morgendagens klimaendringer
Strategi: Utbygge og rehabilitere vann- og avløpsnett slik at kvalitet og kapasitet er i tråd med innbyggernes behov, dimensjonert for klimaendringer og robust i forhold til tap og lekkasjer
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - *Systematisk arbeid for å utbedre og utbygge vann- og avløpsnett*
  - *Få kontroll på fremmedvannsproblematikk*

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er en attraktiv bo- og besøkskommune
Strategi: Øke tilgjengelighet og effektivisere arbeidet gjennom digitalisering
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
Digitale løsninger knyttet til:
  - *Innbyggerkontakt*
  - *Oppgaveløsning*
  - *Historiske data*

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde har levende sentra som inviterer til aktivitet med tilbud for alle
Strategi: Økt Innbyggerinvolvering
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - *Arbeide systematisk for å invitere innbyggerne inn i til aktiv deltagelse*
  - *Være bevist på innbyggerinvolvering i all oppgaveløsning*

Rådmann m/staber

Tjenesteområdet omhandler rådmannskontoret og to staber:

Rådmannskontor: Rådmann, kommunalsjef oppvekst og levekår, kommunalsjef Helse, omsorg og rehabilitering og kommunelege.

Stab Økonomi: Budsjett, økonomioppfølging, regnskap, kommunal fakturering, innfordring, innkjøp, lønn, sykelønnsrefusjoner og ferie- og fraværsregistrering.

Stab Kompetanse og Utvikling: Kommunikasjon, dokumentasjon, HR, innovasjon, IKT, politisk sekretariat, internkontroll og beredskap

Rådmann, kommunalsjefer og stabsledere arbeider tett sammen i arbeidet med overordnet ledelse av Råde kommune, for å sikre at kommunen utvikles i tråd med retningen i kommuneplan, innbyggernes behov og de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn.

Stabene har ansvar for kommunens overordnede administrative funksjoner, og samhandler bredt med alle kommunens virksomheter, og legger til rette for at virksomhetene kan fylle sine funksjoner i tråd med vedtatte målsettinger og omgivelsenes forventninger. I tillegg har stabene ansvar for kommunens overordnede og gjennomgående administrative systemer; slik som lønn, regnskap, internkontroll, personalarbeid, digitalisering osv.

Stabene søker hele tiden å effektivisere de administrative oppgavene gjennom bruk av digital teknologi og digital samhandling. Digitalt førstevalg i all kommunikasjon og administrativt arbeid ligger til grunn for prioriteringer og ressursbruk. Digitaliseringen forventes å både gi lavere kostnader pr tjeneste / henvendelse og tilgjengelighet hele døgnet, i tillegg til redusert behov for feilretting og omarbeid.

«Vi i Råde» er vårt overordnede verdi- og holdningsarbeid som skal fremme innovasjon og nye arbeidsmetoder. Sentralt for «Vi i Råde» er å utvikle metoder for tverrfaglig samhandling. Arbeidet skal legge grunnen for nye måter å tenke kommunale tjenester på, sammen med Rådesamfunnet.

Investeringsbehovet, blant annet innenfor digitaliseringsområdet er stort. Det kan derfor være hensiktsmessig å utarbeide en strategisk plan for investeringene. Selv om digital utvikling går svært raskt og det stadig kommer helt nye løsninger, er det viktig å gjøre strategiske retningsvalg, slik at disse gjøres systematisk over tid.

Kommuneplan/strategier

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Utvikle administrasjonen med fokus på oppgavene
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Oppgaven er sjefen. Oppgavene vi skal løse vil være styrende for arbeidet i administrasjonen. Kompetansebehov vil være styrende for hvem som vil delta i den enkelte oppgave

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Forbedre oppgaveløsningene gjennom tverrfaglig samhandling
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Videreutvikle samarbeid og samhandling mellom stabene for å få mest mulig sømløse og effektive tjenester. Administrasjonens tjenester skal fremstår enhetlig, men allikevel med kompetente og engasjerte spesialister på alle oppgaveområdene
  - «Vi i Råde» er kommunens innovative plattform for nye løsninger og samhandling på tvers. Gjennom Vi i Råde etableres felles kultur og kompetanse i kommunen om blant annet tverrfaglig samhandling

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Kontinuerlig forbedring/effektivisering av arbeidsprosesser
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Administrasjonen vil etablere gjennomgående systematiske arbeidsverktøy for kontinuerlig forbedring og effektivisering av arbeidsprosesser

- ❖ **Delmål kommuneplan:** Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle
Strategi: Være en tilrettelegger og ressurs for innbyggere, eksterne samarbeidspartnere, virksomheter og folkevalgte
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2021 være:
  - Administrasjonen skal aktivt dele sin kompetanse med omgivelsene
  - Være innovativ og nytenkende. Digital dialog skal være et naturlig førstevalg
  - Legge til rette for utvikling av felleskap
  - Være proaktiv og ha en positiv /imøtekommende tilnærming til oppgaver og utfordringer

Investeringer 2021-24

Nedenfor gjengis rådmannens forslag til investeringsbudsjett for 2021 og investeringsplan for 2021-24.

De viktigste investeringene i 2021 er:

- Vann- og avløpsinvesteringer
- Digitalisering og velferdsteknologi
- Bolig for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Karlshusskogen
- Klimatiltak

I investeringsplan 2022-24 har rådmannen lagt inn prosjektene:

- Øvre Langbråten
- Langhuset/Kulturhus

Rådmannen vil i perioden også starte forarbeidet med 2 prosjekter, som ikke er lagt inn i investeringsplanen:

- G/S vei Slangsvollveien
- Helsebygg/barnehage

Som beskrevet under avsnitt «5. Bærekraftvurdering», vil kommunens økonomi slik den er nå ikke tåle økte drifts- og kapitalkostnader tilsvarende nytt helsebygg, stipulert til brutto kr 350 mill., uten en vesentlig økning av inntaksgrunnlaget.

Rådmannen må uansett jobbe for å finne løsninger for å imøtekomme en økende aldrende befolkning.

Investeringsbudsjett 2021 og investeringsplan 2022-24:

Investeringsprosjekter	Ansvarlig virksomhet	2021				2022	2023	2024
		Totalt bevilget	Totalt bevilget ekskl MVA	Ubrukt bevilgning 2020 *	Ny bevilgning	Ny bevilgning	Ny bevilgning	Ny bevilgning
Rådmann og staber								
EK innskudd KLP	150	1 350 000	1 350 000		1 350 000			
IKT-investeringer - Generelle (omfatter flere områder)	151	3 125 000	2 500 000	290 000	2 210 000			
Digital byggesaksbehandling	151	375 000	300 000		300 000			
Digital innbyggjerdialog	151	250 000	200 000		200 000			
Digitaliseringsprosjekt i oppvekst, helse og IKT	151	781 250	625 000	125 000	500 000			
Flere valgavlukker og nye umer	151	137 500	110 000		110 000			
Velferdsteknologi	140	500 000	400 000		400 000			
Automatisering av nødstrøm - Rådhuset	160	250 000	200 000		200 000			
Nytt sykehjemsbygg/Helsehus	140	937 500	750 000	500 000	250 000			
Bygging av vedretun, tilrettelegg bofelleskap	140	250 000	200 000		200 000			
Familie								
Kunstgressbane Saltnes	155	187 500	150 000	150 000				
Skatepark Saltnes	155	500 000	400 000	400 000				
TFF:								
Rehabilitering kjøkken	160	312 500	250 000		250 000			
Teknisk:								
Karlshusskogen: Tur-/skiløype og HC-tilpasset turvei	160	4 062 500	3 250 000	1 850 000	1 400 000	1 300 000		
Tiltaksplan for Karlshusskogen	160	2 075 000	1 660 000		1 660 000	1 261 000	2 653 000	
Tiltak Elingsstranda	160	-	-			1 000 000	1 000 000	
Tiltak Moltemyra	160	2 200 000	1 760 000	1 000 000	760 000			
Nybrygge på Sletterøyene	160	375 000	300 000		300 000			
Handicaptilpasset brygge langs kysten	160	138 750	111 000	111 000				
Nærmiljøanlegg Mssingen 2	160	1 500 000	1 200 000	1 200 000				
Eiendomsutvikling	160	10 000 000	10 000 000	10 000 000				
Flyfotografering for oppdatering av kartverket, i felles prosjekt med Østfold kommunene	160	500 000	400 000		400 000			
Boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne	160	9 375 000	7 500 000	500 000	7 000 000	30 000 000		
Rehabilitering av uteareal/parkering v/rådhuset	160	375 000	300 000	300 000				
Spetalen skole	160	5 500 000	4 400 000	4 400 000				
Langhus Kulturhus	160	-	-				46 800 000	
Nytt kontorlokale Nor Gård	160	3 000 000	2 400 000	2 400 000				
Ladestasjoner for kommunale biler 2020	160	125 000	100 000	100 000				
Ladestasjoner for kommunale biler 2021	160	1 875 000	1 500 000		1 500 000			
Trygg sykkelparkering	160	125 000	100 000		100 000			
Elsykkel i tjeneste	160	312 500	250 000		250 000			
Elsykkel - Utlånt til innbyggere og ansatte	160	525 000	420 000		420 000			
Nye boliger - Øvre Langbråten	160	1 000 000	800 000	800 000		20 000 000	20 000 000	
Mast bredbånd/tele	160	625 000	500 000		500 000			
Radontiltak	160	1 875 000	1 500 000	1 000 000	500 000			
Vei:								
Sandsstrøer til lastebil	160	250 000	200 000		200 000			
Opparbeidelse av parkering ved pumpestomb	160	125 000	100 000	100 000				
Asfaltering av kommunale veier	160	1 250 000	1 000 000		1 000 000			
Nye målere gateløp	160	1 687 500	1 350 000	1 350 000				
G/S vei (Tomb-Karlshus inkl kjøp av grunn)	160	27 500 000	22 000 000	22 000 000				
Kommunal infrastruktur Strømnesåsen	160	72 294 000	64 500 000	64 000 000	500 000			
Trafikksikkerhetsplan - Skråtorpveien	160	1 375 000	1 100 000	1 100 000				
Trafikksikkerhetsplan - Everskeveien	160	1 125 000	900 000	900 000				
Trafikksikkerhetsplan - Skoleveien	160	187 500	150 000	150 000				
Vann:								
Enebekk	160	7 580 000	7 580 000	7 580 000				
Ny vannledning Odinsvei, Torsvei og Øvre og Nedre Tingvei	160	2 800 000	2 800 000	2 800 000				
Vannmålere i knutepunkt - detektering av lekkasjer	160	470 000	470 000	470 000				
Vannbasseng i Saltnes	160	-	-					
Kommunalt vann for Oven, Fuglevik, Helgerød og Tasken	160	11 000 000	11 000 000	11 000 000	3 080 000			
Kommunalt vann Tomb Brygge - Akerbekken / Fv116	160	3 700 000	3 700 000	3 700 000				
Skråtorpveien - Strømnesåsen	160	1 538 000	1 538 000	1 538 000				
Stømshaugfeltet 560 meter fra Baldersvei langs Lokes vei til Strømshaugveien 18	160	1 750 000	1 750 000	1 750 000				
Tak vanntårn i Karlshus	160	860 000	860 000	860 000				
Ny ringledning Tasken - E6	160	12 250 000	12 250 000		12 250 000	14 750 000		
Avløp:								
Kommunalt spillvann for Oven, Fuglevik, Helgerød og Tasken	160	14 500 000	14 500 000	14 500 000	4 020 000			
Kommunalt spillvannsledninger, TombBrygge-Akerbekken / Fv116	160	6 250 000	6 250 000	6 250 000				
Skråtorpveien - Strømnesåsen	160	1 550 000	1 550 000	1 550 000				
Stømshaugfeltet 450 meter fra Sarpsborgveien til Balders vei og 560 meter fra Baldersvei langs Lokes vei til Strømshaugveien 18	160	3 150 000	3 150 000	3 150 000				
Enebekk	160	7 600 000	7 600 000	7 600 000				
Kombikummer stømsrødfellet	160	100 000	100 000	100 000				
Overløp pumpestasjon - Måkrrellrød	160	920 000	920 000	920 000				
Oppgradering av driftsovervåkingsanlegg	160	300 000	300 000	300 000	100 000			
Fornylse av 150m ledning ved Mssingmyr	160	320 000	320 000	320 000				
450 m vann og spillvannsledning fra sarpsborgveien til stømshaugfeltet	160	1 900 000	1 900 000	1 900 000				
Ny avløpsledning Tasken - E6	160	9 200 000	9 200 000		9 200 000	10 800 000		
SUM INVESTERINGER		248 052 000	224 924 000	181 014 000	43 910 000	66 311 000	23 653 000	66 800 000
Finansiering:		SUM	SUM	2021	2022	2023	2024	
Nye lån:			98 620 000	56 770 000	41 850 000	65 311 000	29 500 000	
Ubrukte lånemidler			35 576 000	35 576 000	35 576 000			
Ubundet Kapitalfond:			11 750 000	10 400 000	1 350 000			
Bundet Kapitalfond:			1 688 000	1 688 000				
Bundne driftsfond:			-	-				
Disposisjonsfond:			-	-				
Tilskudd fra andre			77 310 000	76 600 000	710 000	1 000 000	37 300 000	
Sum finansiering			224 924 000	181 014 000	43 910 000	66 311 000	23 653 000	66 800 000

(Investeringsbudsjettet er endret i henhold til vedtatte endringer i sak 088/20)

Betalingssatser

Rådmannen foreslår betalingsatser for 2021 ut fra følgende prinsipper:

- Råde kommune benytter statens maksimalsatser der slike er vedtatt
- Gebyrer for tekniske tjenester (selvkost) fastsettes i samsvar med gjeldende forskrifter for disse

Andre gebyrer økes slik at lønns- og prisvekst fra 2020 til 2021 kompenseres. For noen gebyrer med små beløp vil dette kunne bety noe større påslag enn 2,7% økning skulle tilsi.

Se vedlegg «Betalingsatser 2021 – Råde kommune»

Økonomiske oversikter

De økonomiske oversiktene er satt opp i henhold til ny økonomiforskrift av 07.06.2019. §§ 5-4 og 5-5.

Bevilgning til budsjettområder – Drift (§5-4)

Tjenesteområde	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Politisk styring og kontroll	5 986 166	5 694 964	6 252 441
Helse, omsorg og rehabilitering	146 146 107	167 689 240	146 263 580
Oppvekst og levekår	212 405 359	221 298 721	213 857 333
Rådmann m/staber	40 540 961	44 877 219	42 656 282
Miljø, plan og teknikk	26 580 256	36 575 462	29 697 050
Rammer, skatt og finans	-14 916 234	-14 353 366	15 124 314
Sum bevilgninger drift, netto*	416 742 616	461 782 240	453 851 000

(Bevilgning til budsjettområder – Drift er endret i henhold til vedtatte endringer i sak 088/20)

Bevilgningsoversikt – Drift (§5-4)

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rammetilskudd	-207 583 621	-229 092 000	-223 536 000
Innteks- og formuesskatt	-209 112 135	-210 793 000	-219 377 000
Eiendomsskatt	-21 847 531	-24 011 000	-25 816 000
Andre generelle driftsinntekter	-9 167 013	-17 474 000	-7 172 000
Sum generelle driftsinntekter	-447 710 300	-481 370 000	-475 901 000
Sum bevilgninger drift, netto	416 742 616	461 782 240	453 851 000
Avskrivninger	24 894 493	25 300 000	25 800 000
Sum netto driftsutgifter	441 637 109	487 082 240	479 651 000
Brutto driftsresultat	-6 073 190	5 712 240	3 750 000
Renteinntekter	-4 710 212	-3 620 000	-1 860 000
Utbytte	0	0	0
Gevinter og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	12 404 948	12 480 000	7 750 000
Avdrag på lån	19 450 593	19 279 000	18 111 000
Netto finansutgifter	27 145 329	28 139 000	24 001 000
Motpost avskrivninger	24 894 493	25 300 000	25 800 000
Netto driftsresultat	-3 822 354	8 551 240	1 951 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-22 337 812	-8 508 932	0
Overføring til investering	0	20 000	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	268 173	-2 800 000	-2 794 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	17 383 061	2 737 692	843 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	-4 686 578	-8 551 240	-1 951 000
Fremført til inndecking i senere år	-8 508 932	0	0

(Bevilgningsoversikt – Drift er endret i henhold til vedtatte endringer i sak 088/20)

Bevilgningsoversikt – Investering (§5-5)

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringer i varige driftsmidler	15 142 095	235 354 250	246 702 000
Tilskudd til andres investeringer	216 000	460 000	0
Investering i aksjer og andeler i selskaper	1 277 340	1 300 000	1 350 000
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	16 635 435	237 114 250	248 052 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 981 246	-21 316 250	-23 128 000
Tilskudd til andre	-8 346 750	-78 453 000	-77 310 000
Salg av varige driftsmidler	-480 000	0	0
Salg av finansielle anlegsmidler	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
Bruk av lån	-22 976 961	-145 625 000	-154 196 000
Sum investeringsinntekter	-33 784 957	-245 394 250	-254 634 000
Videreutlån	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	12 183 051	20 000 000	20 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	3 772 977	2 600 000	3 620 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-8 527 376	-2 600 000	-3 620 000
Netto utgifter videreutlån	7 428 652	20 000 000	20 000 000
Overføring fra drift	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	12 771 459	-400 000	-1 668 000
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-3 050 589	-11 320 000	-11 750 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføringer fra drift og netto avsetninger	9 720 870	-11 720 000	-13 418 000
Frømført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0

(Bevilgningsoversikt – Investering er endret i henhold til vedtatte endringer i ksak 088/20)

